

Sebanaia Mbuga ogoniha gilibu ngarunaga nemandi ogo

Sebanaia ibu Anduane Homogonaga bi mana latagi halu henedagoni Kini Yosaiahanda Yuda wali agalime mana ko bialu hearu mo tiga bialu Anduane Homogonaga mana bayale hangu laga winidagua lalu helayago naheha Sebanaia ibugua ala latagi halu hene. 2 Kini 22-23 handabe.

Sebanaia ibugua Yuda wali agali hearuhondo lalu, Tigua mana ko bialu kamiruni wahadaba. Mana ko bialu haabo harimiyagua nde Anduane Homogohanda ti kamigoha genda timbuniore ibilolebira, lalu latagi hene.

Sebanaiahanda bi mende latagi halu lalu, Wali agali dindi tara tarani bu karu tigua Yuda wali agaliruhondo genda mo miaga karu ti mana ko bialu kagonaga Anduane Homogohanda pani nelu mulebira, lalu latagi hene. Yarusaleme mo ko halu gialabaga bulebirago mani wali agali tini mo dindiha howa bu mini beregedalu mana tigabi ngaru talialu bialu karu ti dege bayale holebira, lalu mbiwia henego gilibu nga.

Bulubaga buwa kuni gilibu ngago (1.1–2.3)

Anduane Homogonaga Horo ibirangi ko holene wulebirago 2.4-15

Dindi tara tara Yuda dindi kaware ngaru mo ko hai holebirago 3.1-20

Yarusaleme pani nalu mani mini beregedowa bayale holebirago

Anduane Homogonaga Horo ibirangi wali agali dabaki bulebirago ogo

¹ Amono igini Yosaiia ibu Yuda wali agalinaga kini heangi Anduane Homogohanda Sebanaiahondo bi mbira ogo lamini. Sebanaia ibu Kini Hesegaianaga damene ti darama mandagi hene. Sebanaia aba Kusi howa Kusi aba Gedalaia halu Gedalaia aba Amaria hene. Amaria ibu aba Hesegaia hene.✧

² Anduane Homogo ibugua Sebanaiahondo lamialu lalu, Ina dindi bibahende ha mbirale ngaru bibahendeore mo ko hai holebero.

³ Ani bialu wali agalibi nogo biango tara tara bu karubi ega bedarubi ibaha wena bedarubi bibahende wali agalinaga mana ko bilo haru pubagi haga ngago damene mbira yu wahene nangelo bibahendeore mo wahaiore holebero. I Anduane Homogo ina bi o ledogoniore.

⁴ Wali agali Yuda dindihabi Yarusalemehabi karu bibahende homelo bo wahai holebero. Ani bialu mbirale dama mitangi bialu bi pupu wulenaga gime wabini mini Bala ngaru bibahende bi mbirale uruninaga loma binigo mo miaga agali bu karubi bibahendeore bo wahai holebero. Wali agali mani holobadarume agali abogo mbira ogoria hene lalu manda nabilo balu bo mundulo wahaiore holebero.

⁵ Ani bialu wali agali tini anda dangini irigi howa ni ege yakundirunaga mini yaraga halu ge duli hanga howa bi pupu wiaga karubi bibahende bo wahai holebero. Ani berogola wali agali marume ihondo bi lalu howa heneneore

✧ 1:1: 2 Kin 22.1-23.30, 2 Bit 34.1-35.27

iname Anduane Homogo talima pialu kamagoni lolebira. Ani lalu ha howa mani ti beregedalu puwa mbirale dama mitangi bialu gime wabini bi pupu wiaga mini Molege laga ngagoha puwa lalu, Iname heneneore laramago iname Molegeore talima poleberema laga ka. Ani laga karu bibahende bo wahai holebero.

⁶ Wali agalime i erembira ngialu ini talima ibu nabi wahalu puabo howa tigua ihondo langialu, Ina haru bamba habe, lalu halebi naheore puabo haya. Ina wali agali uruni tibi mo ko hai holebero laya, lene.

⁷ Ainde Anduane Homogonaga Horo kaware hapara hayada. Ani manda buwa tigua ibu karia ibuwa mogo lalu bi nale halimu. Anduane Homogohanda wali agali nogo sibiru bo lomabu delagadagua ibunaga wali agaliru bo wahai hole manda manda bu kagoni ndobe. Ibugua anidagua bule kago wali agali maru de hondo ibilonaga ibugua ti lamialu lalu, Ti Anduane Homogo ibuninaga deni howa maname tiha ko mbira para nae holenenaga biaga wiago ala bialu ibalimu, lene.

⁸ Anduane Homogohanda lalu, Inaga wali agali bo wahai holene horo ogoni tagira ibirangi kinninaga agali dunini karubi kini ibuni igini bu karubi wali agali Anduane Homogo ibuni kago manda nabi karume biaga mana ngaru bialu haga karubi ti bibahendeore pani nelo miai holebero.

⁹ Wali agali maru i manda nabi bu karume lotu lagadagua lalu howa mbirale page bigi bialu wali agali homelo bo wahalu mbirale dama mitangi bialu bi pupu wule gime wabiniru andaha mo wiaga karubi ti bibahende pani nelo mialu minu

bai holebero laya, lene.

¹⁰ Anduane Homogohanda laabo halu lalu, Horo ogoni tagira ibirangi wali agali bibahende Yarusaleme tanonaga panga haraba mini Wena Panga laga kagoria ibu ngoai howa dugu bialu bu karia hale holeberemi. Yarusalemenaga tano gahenge ngagohayagibi dugu bialu karia dege hale holeberemi. Hari nene ngaruha howa tula hongohe lagalaga biaruanebi hale ha dege buleberemi.

¹¹ Ani hale howa wali agali Yarusaleme tanonaga nira uliulihayagi kamiru tinaga agali haguane biyinaya biabe bialu haga biaruni homai hayadane hondoleberemigo mitangi bialu uruni tinaga dugu bu wia halimu.

¹² Ogoningi ina hale hedo yalu Yarusaleme tanoha ibaga bialu wali agali inaga mana ngogo hame nalaga howa hope haga karu ti taya bulebero. Tigua manda bu handalu karia mbirale bibahende tinime biai habehe kamabe tobaho karunigo anidagua nabibeheore ka. Tigua lalu, Anduane Homogohanda wali agali bayale karu biamogo bulene ngago nabiagaya. Wali agali ko biaga karu pani nelo mialu mo ko nahagaya. Anidagua bulene ngago nabi ibu bameore hagaya, ani laga beremiligo ai wali agali uruni ina bo wahai holebero.

¹³ Agali tara tara bu karume ibalu agali bi uruni laga karunaga mbirale ngaru mo yu piyai lalu tinaga anda bu karuni bo gialo wahai holebira. Tinaga anda gahenge bu helaga bidaruha tini napaluebira. Tinaga gerebi mabuha gerebi hanga hangedago ai lini dalu pingidowa waini iba ham-

bialu na nabulebira, lalu Anduane Homogohanda lene.✧

14 Anduane Homogohanda wali agali bibahende mo dabaki bulene Horo biago tagira ibulene kaware hapara haragoni. Horo ogoningi ami agali hongoheore ha heaguabi bibahendeore gi howa duru lalu dugu biai holebira.

15 Horo ogoni tagira ibirangi Anduane Homogonaga keba gibi holene wiapani haragola wali agali bibahendeoreme genda yu hai holebira. Ani bialu tinaga bu miniha mo ko hai kagola mbirale ngarubi mo ko hai holebira. Beralibame ni ge haragola dindiha aruma timbuni holebira.

16 Horo ogoningi pilipe biguliru pipe lalu ami agalime wai bule wai huaro laga laga bima tanoha anda ibalu wai bigi bigi bulebira. Tigua tanonaga ege pabe hongohe bu mabu bini karuha anda puwabi ami agali handa amu nana bu mamage haga anda pabe neneni bu heledaruha anda pu howabi wai hongo howa bulebira.

17 Anduane Homogo ibugua ogodagua laya, Wali agali bibahendeme ihondo mana ko biyagonaga ina ti mo ko holenaga ko tara tara ti kagoria ibu ngelolebero. Ani berogola tinaga de kohe ale howa arumaha hariga taya bialu hagagobi holebira. Ani bialu kagola tinaga darama iba pora biradagua bialu homaga bulebira. Ani homaga birarunaga tinginirubi dindini wu togo bialu biango ti to wahene ngaru ngu biradagua ngu bialu wulebira, laya lene.✧

✧ 1:13: Man 28.30, 28.38-40, Amo 5.11, Mai 6.15 ✧ 1:17: Man 28.29, Iba 83.10, Yar 9.22

¹⁸ Horo ogoni tagira ibirangi Anduane Homogonaga keba holene timbuni winigo tagira ibiragola muni ngolo silibarume biamogo bialu tini mbira mo wibe naheore wulebira. Ibunaga keba holene ira hungu ale bialu dindi anda bibahendehaore dai helolebira. Ani bialu wali agali dindini bu karubi bibahende bo wahaiore holebira, lene.

2

Isaraele wali agali tí mini beregedolene nga, lenego ogo

¹ Wali agali dindi ogoria bu hene kamiruni tínime mana tara tara bialu kamirunaga taga nahagaoreya. Tíni nde manda bialu ko birimirunaga taga ho holene nga.

² Taga nahe kamiria Anduane Homogohanda ibunaga tandaga holene mo heya haragola tí balawaya bayale dedago lu daho wiaabo nahe abale do taulope hagadagua tí mo ko halu ibunaga tandaga holene ngagome tí irame bo heda haradagua buligo de hondo holene nga.

³ Wali agali mine nahe tini mini mo dindiha howa Anduane Homogonaga bi mana hale howa mo wa nahaga kamiru tí ibuni karia ibulene nga. Tíni mo dindiha howa mana tigabi ngaru hangu bialu holene nga. Ani bialu harimiyagua nde Anduane Homogohanda wali agali keba halu ti pani nelo mirangi tí heba mandagi namaga naholeberemi.✧

Dindi maru Yuda dindi kaware wia para para bu ngaru mo ko hai holebira lenego ogo

✧ **2:3:** Ais 26.20, Amo 5.6, 5.14-15

4 Anduane Homogohanda Pilidia dindi mo ko harangi Gasa tanoha wali agali mini lenego mbiraore hangubi mbira naholebiraore. Asagelono tanohabi naholebiraore. Wali agali Asadodo tanoha karu tinaga waitigime horo mbiru hanguni balu bo togolalu Egerono tanoha karubi bo taliatagi hai halu bulebira.*

5 Pilidia wali agali maru iba solowara bedago angeangeha paluyu pedamiru Anduane Homogohanda tí mana ko biagaore ka lene kamigo ai ibugua tí mbiraoreali hangubi mbira yu wanahe bo wahaiore holebira.

6 Tíngaga dindi bayale iba angeange wima pedamiruni mani dangi anda holebira. Anda ani ho ngagola agali nogo sibi hinalu haga karume tinaga andira emeneru dindi ogoriani bu howa tinaga nogo sibiru hinalu holebira.

7 Ani bialu ai Yuda hameigini emene yu wahene karume tíngaga dindi ngamiruni maruhayagi ti karulo holebira. Ani karulo howa Yudalirunaga nogo sibiru dindi uruniha hinalu tini Asagelono tanoha palu holebira. Ani bialu Anduane Homogo Yuda wali agalirunaga Ngode Datagaliwabehanda tini mo bayale halu ibuni ti heba mandagi howa ti tininaga dindi ngagoria helo lone mo bayale ho helolebira.

8 Anduane Homogo Hongo Haiheore kago ibugua lalu, Ina hale ho hewaria wali agali Moaba dindiha padarumebi Amono dindiha padarumebi tigua inaga wali agaliru mege bialu hege lalubi hemiru hale haru. Ani lalu howa bi hongo howa

* 2:4: Ais 14.29-31, Yar 47.1-7, Ese 25.15-17, Yol 3.4-8, Amo 1.6-8, Seg 9.5-7

lalu, Tínga dindi ngamigo karuloleberema, laya.✧

⁹ Ani layago ai Anduane Homogo haluhe i Isaraele wali agalirunaga Ngode Datagaliwabe kogo inimeore larogo, Moaba wali agalirubi Amono wali agalirubi bibahendeore Sodomo wali agali Gomora wali agalirubi homayadagua homai holebira. Ani homai haragola dindi uruniha nigi hangu andaho holebira. Ani bialu dindiha ibi duguagane uli hangu wialu dindi ogoni mo koore henego ogonibi dege wiaabo holebira. Ai inaga wali agali yu wahene emene dagalene hangu karume ti baba wai buwa tinaga mbirale yu karu balu gingila mialu tinaga dindi ngarubi karulai holebira, laya lene.✧

¹⁰ Moaba wali agali Amono wali agalirubi tigua mine halu ti hangu hongo hetingi hayagonagabi tigua Anduane Homogo Hongo Haiheore kago-hondo bi ko layagonagabi ibugua tini pani nelo mialu bulebira.

¹¹ Anduane Homogohanda ti mo gi taraore holebira. Ibugua dindi bibahendenaga dama mitangi bialu bi pupu wiaga ngaru bibahendeore mo nagalone hai helolebira. Ani biragola wali agali dindi bibahendeha bu karume tininaga dindi hangu hangu ngaruha haga haga buwa Anduane Homogo hangu mitangi bialu ibuhondo lotu lalu holebira.

¹² Wali agali bibahende Sudana dindiha kamiru tí bibahendeore Anduane Homogohanda bo wai holebira.✧

✧ **2:8:** Ais 15.1-16.14, 25.10-12, Yar 48.1-47, 49.1-6, Ese 21.28-32, 25.1-11, Amo 1.13-15 ✧ **2:9:** Pig 19.24 ✧ **2:12:** Ais 18.1-7

13 Ani bialu Anduane Homogo ibuninaga hongo timbuniore kagome wali agali dindi abene uyurayagi Asiria ngagoha padarubi mo ko hai holebira. Ani bialu tinaga tano dunini timbuni Niniba ngagobi mo ko halu bo gialabaga biragola mo ko hene dindi ko ege kelekele mbirale mbira anda naholene wialu wali agali mbira nahe wulebira.✧

14 Ani ngagola nogo sibi bulumaga memerubi hangu halu ema bialu piaga tara tara maru bu karubi ti palu ngoai haga wulebira. Waitigime ira tamia dibu pelo mbara lowa anda bini ngaru bibahende bo gialabagabu wahai haragola dindini podope hene wiagoriani ega maru bi lalu birulebira. Anidagua bini ngagoria ega umi tara tara mbiraga biraga bedarume anda giallo wahene kagoria íbu biralu windo haga ngagoria biruwa bi lagalaga bialu birulebira.

15 Ninibali tigua mitangi bialu ina mo ko holene nawi hongohe wayali kamagonida manda bialu turuho haga ka. Ani bialu dindi maruha tano ngaru bame dege lowa tinaga tano ogoni timbuni duniniore ngabe toba haga ka. Ani manda bu ha kagonigo ai mo ko holene tara tara Ninibaha anda ibulebira. Ani bialu dindi mo ko halu mo labu hene mbira ngagola mbirale ema bialu piaga damene dére biru karu ti hangu dindi dege ho wulebira. Ani ngagola dindi ogoniha bolangua halu pole maru porarume dindi ogoni hondowa tini mogo lalu duru timbuniore lolebira.

✧ 2:13: Ais 10.5-34, 14.24-27, Nah 1.1-3.19

3

Anduane Homogohanda Yarusaleme wali agalinaga ko domo wahenego ogo

¹ Yarusaleme-o í mo ko hene mbira o ngegoni. Ínaga wali agali bu karunaga mana koore Anduane Homogonaga deni ko ngubiore bialu ka. Tigua ibunaga bi mo wahalu tininaga damene bu karu mo ko halu ka.

² Tigua Anduane Homogonaga bi hale holene mangaho howa ibugua ti mo tiga bilobi hame nale dege ka. Tigua Anduane Homogohondo mini mbi-raore nawi howa ibuhondo ti biamogo bilonaga bi nale haga.

³ Yarusalemenaga agali haguane hearu ti laiono gabuame tomo garibi lo howa bi hongo howa lalu kaligobi halu agali godi hale haga karu tibi nde biangome nogo ega kuniru nalu howa ai maru yawi nole ngela nabi noa dege howa nalu har-aligobi ka.

⁴ Mana latagi haga agali karume biabe bialu hararu henene tiga tiga bia ndo tigua maru karuhondo ke howa mo ko holenaga dege bialu haya. Ani bialu kagola loma binigo mo miaga agali bu karumebi nde mbirale lomabia howa wubagi hene wiaru ilili biaga wiadagua nabi mo hilahole bialu Ngode Datagaliwabenaga bi mana ngagome tini biamogo bilonaga dege mo tiga bialu haga.

⁵ Ani anigo Anduane Homogo ibu Yarusale-meha haabo ka. Ibugua mana bayale ngaru hangu biaabo haga ka. Mana ko ngaru ibu nabi-agaore ka. Ibunaga wali agalime birago tiga tiga

howaore mo tale biaga ka. Anigo wali agali ko tano ogoniha bu karume mana ko tiga nabi ngaru bialu haabo howa tini taga nahagaore bu kagoni.

⁶ Anduane Homogohanda lalu, Hameigini dindi tara taraha hearu bo ereba hai halu ina tinaga tano hongohe wiarunaga wai pabe hongohe hearu bo gialo wahai haru. Tinaga ami agalirume mamage howa handa amu nana bu haga anda wai pabe nenení bu helearu bo gialo wahai harugola áyu mo ko hai hene nga. Tanoha wali agali yu wahene mbiraore hangubi nahe wialu tanoha hariga timbuni pedadagua mbirali mbira pialu kariabi nahondoleberemi.

⁷ Ainde inaga wali agali bu karume ina mana bayale tigabi bialu kogo hondowa tigua i andaneha halu inime ti mo tiga buliya holebira mitangi bu haru. Tigua inaga bi mana lamirugo baya hangu minime manda bu kale nde ina ti mo ko nakole. Anigo tigua inaga bi mana lowini wiaruni mo wahai halu mana ko ngubi wiaru abale bialu haga wiago bolangua howa ko bia timbuore haga, lalu laya.

⁸ Anduane Homogohanda wali agali ibunaga bi mana talialu karuhondo lalu, Tí mini dege dindiho nahalimu. Ina wali agali dindi bibahendeha bu karu dabaki buleberogo hondole halimu. Irane ina wali agali dindi tara tara bibahendeha bu karuhondo keba howa mo ko hai holene manda bu henego ko. Ina wali agali dindi tara tarani bu karu bibahende haru íbu mogo bialu ti mo ko hai helolebero. Inaga keba holene ira hungu daradagua biragome dindi bibahende dai holebira.

⁹ Ani bialu horo ogoningi ina wali agali dindi bibahendeha bu karunaga mini mo beregedai holebero. Ani berongi tinaga mini gahenge wia aribia ho howa i hangu mitangi bialu inihondo bi lalu holebira. Tinaga mini mo mbiraore howa inaga bi mana lowini ngaru talialu holebira.

¹⁰ Ani bialu inaga wali agali inime Sudana dindi ngagoha pu heledorubi dindi maruha pu heledorubi tigua ininaga lomaru mo yalu ibulebira.

¹¹ Heneneore inaga wali agaliru tigua inaga bi mo wahalu ha harimigonigo ai ina mbirale uruni berongi tigua mana ko bialu harimigonaga taga ho holene nawulebira. Inime wali agali mine halu balagala haga bu karu bo pelai holebero. Anidagua berogola tigua inaga hari nene biagoriani Yarusaleme tano ngogoria howa inihondo lone mine naholeberemi.

¹² Ina wali agali maru Yarusalemeha helo waholeberoru ti mbirale dewa nawi howa tini mo dindiha ho holebira. Ani howa tigua ini koria ibalu ina ti biamogo bia lalu hale halu holebira.

¹³ Isaraele wali agali yu wahene emene dagalene hangu karuni tigua wali agali tara karuhondo ko mbira nabi holebira. Ani howa wali agali tini damene bu karuhondo ke halu mo hondo naholebira. Ti bayale holene hanguha kagola tinaga waitigime ti mo gi holenebi mbira nawulebira, lalu Anduane Homogo ibugua laya lene.☆

Turu holenenaga iba gana ngago ogo

¹⁴ Isaraele wali agaliru-o tigua turu halu iba gana hongo howa ladaba.

☆ 3:13: Mo 14.5

Yarusaleme wali agaliru-o t́naga bu miniha
dungulo howa turu hadaba.

15 Anduane Homogohanda lalu, T́i mo ko hole-
bero, layago

áyu bi ani layagoni wahalu wahayiya.✧

Ibugua t́naga waitigi bu hearu bo taliatagi hai
hayada.

Anduane Homogo Isaraele wali agalinaga kiniore
kago

ibu t́i heba mandagi haabo kagoni.

Ani kago ai t́igua mbirale mbirahondo gi ho holene
nawiore.

16 Horo mbira tagira ibulebirago

ogoni ibirangi tigua Yarusalemehondo lalu,

Yarusaleme wali agaliru-o t́igua gi nahe halimu.

T́igua bame mogo lalu gi holene nawulebi-
raore.

17-18 Anduane Homogo t́naga Ngode Datagaliwabe
ibuni t́i heba mandagi haabo ka.✧

Ibunaga hongo gibiore kagome t́i biamogo bi-
ragola

t́igua wai bialu wayali holeberemi.

Wali agalirume tinaga horo timbuni wigi

binigo tagira ibirangi turuho howa iba gana

lagadagua

Anduane Homogohanda t́ihondo turu howa iba
gana lolebira.

Ibugua t́ihondo gubaliniore ho howa mo palia
holene bi lolebira, laya lalu lene.

Anduane Homogohanda lalu,

✧ 3:15: Man 32.4, Iba 92.15, Seb 3.17 ✧ 3:17-18: Man 30.9, Ais 62.5, Yar 32.41

Ina Yarusaleme wali agali tí mana lalu minu baru-
gola

tínaga horo timbuni lotu lole mo ngoaiho haga
wimiru talialu bibe nahe kamigoni.

Tígua inihondo lotu lone lalu habe nahe
kamigome tíni mo tagaore henego
kamigoni.

Anigo áyu ina tí lone haru dai bulebero.

¹⁹ Horo ogoningi tí bope haga waitigi biaruni ina
mo ko hai holebero.

Isaraele wali agali ti nogo sibi pugu pugu bia-
gadagua pugu pugu binigo

tinaga ge ko henego tini kagotha haga haga
biagadagua

Isaraele wali agali dindi tara tara ngaruha pu
haga haga bidamigo

ina tininaga dindi henene ngagoria halimulo
haru dai bulebero.

Áyu wali agali bu karu bibahendenaga deni howa
tí taga timbuni ho kamigonigo

mani ina tínaga taga holene uruni mo waihai
halu tí mini lene helolebero.

Ani heledogola wali agali dindi bibahendeha
karume tínaga mini mo yaraga holebira.

²⁰ Horo ogoningi tí dindi tara tara ngaruha pu
haga haga bidamigoria howa

ina tí lone gi mialu tininaga dindini halimulo
haru dai bulebero.

Haru dai buwa tí mini leneore heledogola

wali agali dindi bibahendeha bu karume
tínaga mini mo yaraga holebira.

Horo ogoningi tínaga biabe buleneru bibahende
mo bayale hai helarogola

tínaga holene bayaleore wulebira.
I Anduane Homogo ina bi o ledogoniore, lalu
Anduane Homogohanda laya lalu Sebanaiahanda
lene.

Habo nalolene bi gahenge lo winigo ogo
The Holy Bible with Deuterocanon in the Huli
Language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Huli long Niugini

Copyright © 1983, 1991, 2002 Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Huli

Translation by: Bible Society of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

dbd89e09-6f1d-5903-a411-8b10e4e81fb7